

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA
SEDMIKRÁSKA**
OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Sedmikráska, o.p.s.
Bezručova 293, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

STAROVĚKÉ PÍSMO

Autor: Mgr. Jana Valchářová

Vytvořeno: červen 2013

Název: VY_32_INOVACE_DE_07 _Starověk_18

6. ročník

Projekt Sedmikráska

CZ.1.07/1.4.00/21.3812

Vzdělávací oblast, tematický okruh, téma vzdělávacího materiálu:

Člověk a společnost, dějepis, dějiny starověku

Metodický list, anotace:

Prezentace shrnuje znalosti o nejstarších písmech, přidává některé nové informace, vše je postupně zopakováno pomocí otázek a úkolů.

PÍSMO

VE STAROVĚKU

PÍSMO

- Nástroj pro zaznamenání pojmů, událostí, myšlenek
- Vznik ve starověku v 4. tisíciletí př. n. l.
- Písmo se vyvinulo ze zjednodušených obrázků, tzv.

PIKTOGRAMŮ

- S piktogramy se setkáváme neustále

- Co znamenají tyto piktogramy?
- V jakých oblastech se piktogramy často používají a proč?
- Nakresli alespoň 3 piktogramy.

PRVNÍ PÍSMO

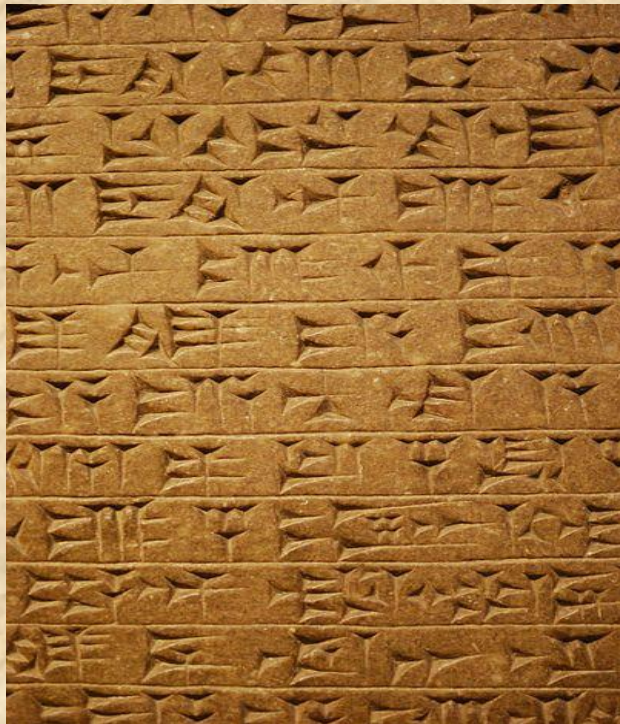
- Mezi první písma, která se vyvinula z obrázků, můžeme řadit:
- Egypské HIEROGLYFY
- KLÍNOVÉ PÍSMO starověkých Sumerů v Mezopotámii
- Nejsme si jisti, které z těchto písem vzniklo dřív, ale v obou případech je splněna podmínka, že písmo vytvořila vyspělá civilizace

KLÍNOVÉ PÍSMO

- Vyvinulo se z piktogramů, které se velice zjednodušily, aby se daly zapisovat do hliněných tabulek seříznutým rákosem
- Postupně jeden znak označoval jednu slabiku, jedná se tedy o tzv. slabičné písmo
- Naučit se klínové písmo nebylo jednoduché a písař bylo proto vážené povolání

KLÍNOVÉ PÍSMO

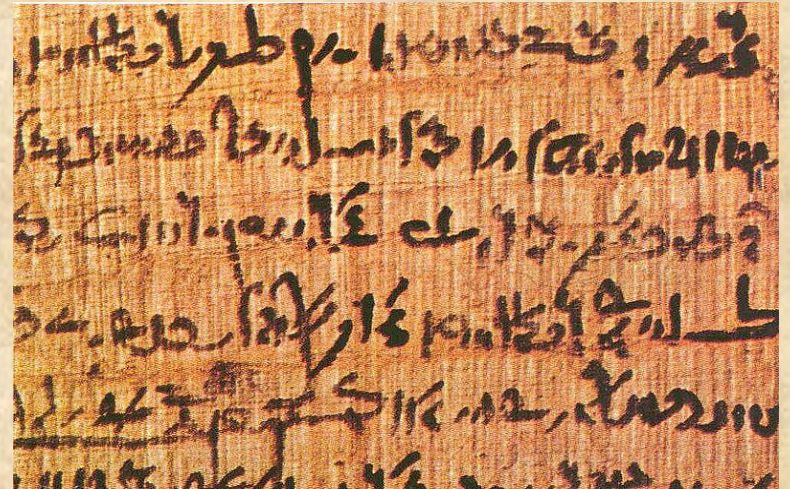

HIEROGLYFY

- Název z řečtiny = posvátné znaky
- Obrázkové písmo - jeden obrázek (znak) symbolizuje obvykle jedno slovo => velký počet znaků
- Hieroglyfy se postupně zjednodušovaly a během dějin Egypta se měnila i pravidla pro psaní (zleva doprava i naopak, psaní ve sloupcích...)
- Psalo se na různé materiály: nejčastěji inkoustem na papyrus, barvami na stěny, tesalo se do kamene
- Podobně jako v Mezopotámii byli písaři velice vážení

HIEROGLYFY

- Ukázka různých materiálů a způsobu zápisu hieroglyfů

FÉNICKÉ PÍSMO

- Písmo Féničanů – nevelkého národa sídlícího na pobřeží Středozemního moře, který vynikal v mořeplavbě a objevem nového typu písma
- Hláskové písmo = jeden znak symbolizuje jednu hlásku
- Tento typ písma byl velice jednoduchý (malý počet znaků, pouze 22) => jeho rychlé rozšiřování a přejímání jinými národy
- Psalo se zprava doleva

TYPY PÍSMO

OBRÁZKOVÉ

- Hieroglyfy, čínské písmo, staré indické písmo

SLABIČNÉ

- Klínové písmo, lineární písmo B

HLÁSKOVÉ

- Fénické, hebrejské písmo, řecká abeceda, římská latinka

Odpovězte na otázky

- Kdy přibližně vzniklo písmo?
- Která písma považujeme za nejstarší?
- Co znamená slovo hieroglyf?
- Do jakých skupin rozdělujeme písmo?
- Který typ písma je nejjednodušší a který nejtěžší?
- Na jaký materiál se nejčastěji psalo v:

Egyptě

Mezopotámii?

KNIHOVNY VE STAROVĚKU

- Už ve starověku někteří panovníci dbali na uchování písemností, které obsahovaly důležité znalosti i legendy. Vznikaly tak první knihovny.

Nejznámější byly v:

- NINIVE – založil ji v 7.st.př.n.l. asyrský panovník Aššurbanipal ve svém novém hlavním městě. Bylo tam uloženo přes 20 tisíc tabulek
- ALEXANDRIE – založil ji Ptolemaios I. na severu Egypta kolem roku 300 př.n.l. Obsahovala až 700 tisíc rukopisů

LUŠTĚNÍ STAROVĚKÝCH PÍSEM

- Georg Fridrich Grotefend – německý učitel, uzavřel s kamarádem sázku, že rozluští klínové písmo. Na počátku 19. století se mu podařilo rozluštit základy klínopisu. Celé písmo bylo rozluštěno dalšími vědci v polovině 19. století
- Jean-François Champollion – francouzský vědec roku 1822 rozluštil jako první egyptské hieroglyfy s pomocí slavné trojjazyčné Rosettské desky, kterou z Egypta do Francie dovezl na konci 18. století slavný vojevůdce Napoleon
- Bedřich Hrozný – český vědec, v období 1915-1917 rozluštil jedno ze starověkých písem, chetitské
- Stále existuje několik starověkých písem, která neumíme rozluštit

Odpovězte na otázky

- Která starověká knihovna shromažďovala hliněné tabulky?
- Která knihovna byla ve starověku největší? Kdo ji založil?
- Co je to Rosettská deska?
- Kdo vyluštil hieroglyfy?
- Který český vědec vyluštil jedno ze starověkých písem?

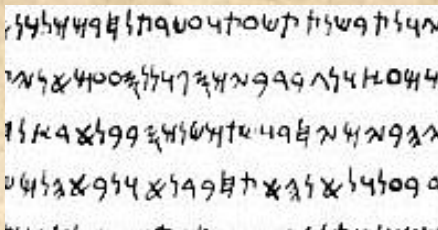
A CO NAŠE PÍSMO?

- Užíváme latinku, nejrozšířenější písmo dnešního světa
- Původ latinky:

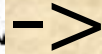
Fénické písmo přejali a pozměnili Řekové

Řeckou ababetu přejali a pozměnili Etruskové a Římané

Římské písmo nazýváme už latinka, ale zaznamenalo ještě nějaké změny ve středověku a novověku

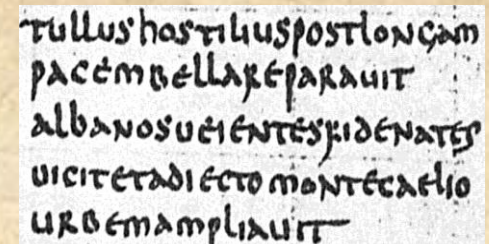
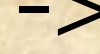

fénické písmo

A	B	Γ	Δ	E	H	I	K	Λ	M	
N	O	Π		P	Ξ	Υ		X	Z	

řecká alfabet

římská latinka

Odpovězte na otázky

- Vysvětli rozdíl mezi latinou a latinkou.
- Co je to alfabet?
- Které písmo stojí na počátku našeho písma?
- Znáš ještě nějaká jiná dnes používaná písma ?

ZDROJE

- Obrázky Microsoft Office <http://office.microsoft.com/cs-cz/images>
- [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Library of Ashurbanipal The Flood Tablet.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Library_of_Ashurbanipal_The_Flood_Tablet.jpg)
- [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cuneiform script.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cuneiform_script.jpg)
- [http://wiki.rvp.cz/Kabinet%2FObrázky%2FEvropa%2FVelk%C3%A1 Brit%C3%A1nie%2FLond%C3%BDn%2FBritsk%C3%A9 muzeum](http://wiki.rvp.cz/Kabinet%2FObrázky%2FEvropa%2FVelk%C3%A1_Brit%C3%A1nie%2FLond%C3%BDn%2FBritsk%C3%A9_muzeum)
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Papyrus.jpg>
- [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Phoenician alphabet.svg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Phoenician_alphabet.svg)
- <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paraiba-fac-simile.jpg>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:%C5%98eck%C3%A1-abeceda.png>
- <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Uncialis.jpg>